

Kommunstyrelsen

Svar på motion Sällskapsdjur på äldreboende

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen avslås med hänvisning till gällande regelverk.

Ärendebeskrivning

Stefan Krstic (L) har lämnat in en motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Liberalerna yrkar på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Både vård- och omsorgsnämnden och Torshälla stads nämnd har efter sina sammanträden från den 14 februari 2017 respektive 31 januari 2017 föreslagit kommunfullmäktige att avslå motionen.

Enligt de båda nämnderna bedöms det inte som rimligt att undersöka intresset för sällskapsdjur hos personal och boende inom vård- och omsorgsboende samt undersöka boendeformernas förutsättningar. Vård- och omsorgsnämnden med dess förvaltning har mycket goda erfarenheter av förvaltningens vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsboende. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument.

När en enskild brukare har önskemål om att ta med sig sitt sällskapsdjur till ett vård- och omsorgsboende måste det föregås av att verksamhetsansvarig vidtar åtgärder för att säkerställa att kraven i gällande lagstiftning och föreskrifter uppfylls. Det sker som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter som styr verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården, något som både vård- och omsorgsnämnden och Torshälla stads nämnd argumenterar utförligt i sina yttranden.

Kommunledningskontorets synpunkter

Kommunledningskontoret ställer sig bakom nämndernas yttranden och förslag till beslut.

Utifrån gällande regelverk och med tanke på risker för allergier, smittor samt skador är det inte rimligt att genomföra en allmän intresseundersökning om sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende. Kommunala vårdinrättningar är inte heller anpassade för djurhållning. När djur vistas i verksamheten så måste det ske under kontrollerade former för att svara upp mot gällande lagstiftning och regelverk. Individuella prövningar måste ske vid varje tillfälle under ledning av verksamhetsansvarig.

Personal bör inte ha sina egna sällskapsdjur inom verksamheten om inte verksamhetsansvarig beslutat om annat.

Kommunledningskontoret vill särskild framhålla att det är på enhetschefsnivå där beslut om att eventuellt tillåta att ett sällskapsdjur ska vistas på ett boende fattas.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare ett vårdhundteam vore positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att flera äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund som bidrar till förbättrad livskvalitet.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Det blir inga konsekvenser för kommunens verksamheter om motionen avslås.

Pär Eriksson
kommundirektör

Marita Skog
utvecklingsdirektör

Beslutet skickas till:

2016-09-27

Eskilstuna kommun
Kommunfullmäktige

Motion

Sällskapsdjur på äldreboende

Liberalernas syn på äldreomsorgen i Eskilstuna är att den ska utmärkas av självbestämmande och livskvalitet. Äldreomsorgen ska göra det lättare för äldre att utforma sin vardag efter sina önskemål och behov. Äldreomsorgen ska i så stor utsträckning som möjligt inte ta ifrån människor rätten att bestämma över sitt eget liv. Här kan Eskilstuna kommun göra mer.

I vart tredje hem i Sverige finns sällskapsdjur. Den senaste tiden har vi i olika sammanhang uppmärksamats på att det blivit allt vanligare med just sällskapsdjur på äldreboenden. Det finns många exempel på där djuren är till stor glädje för de boende. Förutom det som berättas av intervjuade pensionärer så vittnar även personalen om ökad aktivitet, bättre hälsa och gott humör hos de äldre som börjat umgås med djur.

En mängd forskningsrapporter visar att just kontakt med djur och natur fungerar mer direkt och spontant, utan verbal förmedling, och är mindre beroende av inläring, minne och olika hinder. Det kan tänkas vara ett av skälen till varför oro och ångest dämpas med djur i närheten på till exempel demensboenden. Forskning visar också att sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket betyder humanare vård och lägre kostnader för både kommun och landsting. Djur kan också bidra till ökad fysisk aktivitet om de äldre vill ta hunden på en liten promenad.

Enligt uppgifter har Eskilstuna haft och har hundar inom omsorgen i Eskilstuna. Vi från Liberalerna tycker att man kan bygga ut den utvecklingen och se om fler äldre på våra äldreboenden kan få den glädjen man får av sällskapsdjur. Vår ingång i det hela är att Eskilstuna ska skapa fler förutsättningar och fler möjligheter för såväl verksamheterna som de boende att påverka deras vardag till den bättre. Samtidigt är pälsdjur en hälsorisk för de som lider av astma eller allergi. Därför måste avvägningar göras kring var dessa djur får vistas på boendet samt vilken typ av djur som lämpar sig för de som bor, arbetar eller har anhöriga på boendet.

Liberalerna yrkar därför

- Att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtlig berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta.

- Att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen

För Liberalerna

Stefan Krstic

§ 9 Yttrande över remiss av motion - Sällskapsdjur på äldreboende (TSN/2016:151)

Beslut

Förvaltningens förslag till yttrande godkänns.

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen avslås

Ärendebeskrivning

Torshälla stads förvaltning ger i skrivelse, daterad den 3 januari 2017, förslag till beslut.

En motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna har lämnats in av Stefan Krstic (L) till Kommunstyrelsen, som har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Liberalerna yrkar på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Socialstyrelsen har gjort en systematisk översikt av effekter och vetenskapligt stöd för insatser med vårdhund för äldre i särskilt boende. Översikten av studier indikerar att djurens betydelse i vården ger ökad livskvalitet för många äldre. Det finns enligt Socialstyrelsen ett otillräckligt vetenskapligt underlag för att uttala sig om effekter av vårdhund.

Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter, som reglerar verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården. Vårdgivaren är ansvarig för och måste vara medveten om vilka risker, som uppstår när man tillåter djur i vården.

Torshälla stads nämnd ser positivt på att användandet av vårdhundteam utökas i kommunen och att det anknyts till forskning för att bidra till ökad evidens på området.

Torshälla stads nämnd bedömer inte att det är rimligt att undersöka intresset för sällskapsdjur hos personal och boende inom all vård- och

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

omsorgsboendeverksamhet samt undersöka boendeformernas förutsättningar. Det framgår inte av motionen om den avser hundar eller sällskapsdjur i allmänhet.

När en enskild brukare har önskemål om att ta med sig sitt sällskapsdjur till ett vård- och omsorgsboende måste det föregås av att verksamhetsansvarig vidtar åtgärder för att säkerställa att kraven i gällande lagstiftning och föreskrifter uppfylls. Det sker som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Yrkanden

Lars-Göran Karlsson (S) och Tobias Gustafsson (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Thomas Stääv (L) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut:

- Lars-Göran Karlssons (S) med fleras yrkande om bifall till förvaltningens förslag
- Thomas Stääv (L) yrkande om bifall till motionen

Ordföranden föreslår en propositionsordning som innebär att de två förslagen ställs mot varandra. Torshälla stads nämnd godkänner propositionen.

Ordföranden finner att Torshälla stads nämnd har beslutat i enlighet med Lars-Göran Karlssons (S) med fleras yrkande, att bifalla förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgsnämnden

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Torshälla stads nämnd

Yttrande över remiss av motion – Sällskapsdjur på äldreboende (KSKF/2016:512)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till yttrande godkänns.

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen avslås

Sammanfattning

En motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna har lämnats in av Stefan Krstic (L) till Kommunstyrelsen, som har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Liberalerna yrkar på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Socialstyrelsen har gjort en systematisk översikt av effekter och vetenskapligt stöd för insatser med vårdhund för äldre i särskilt boende. Översikten av studier indikerar att djurens betydelse i vården ger ökad livskvalitet för många äldre. Det finns enligt Socialstyrelsen ett otillräckligt vetenskapligt underlag för att uttala sig om effekter av vårdhund.

Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter, som reglerar verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården. Vårdgivaren är ansvarig för och måste vara medveten om vilka risker, som uppstår när man tillåter djur i vården.

Torshälla stads nämnd ser positivt på att användandet av vårdhundteam utökas i kommunen och att det anknyts till forskning för att bidra till ökad evidens på området.

Torshälla stads nämnd bedömer inte att det är rimligt att undersöka intresset för sällskapsdjur hos personal och boende inom all vård- och omsorgsboendeverksamhet samt undersöka boendeformernas förutsättningar. Det framgår inte av motionen om den avser hundar eller sällskapsdjur i allmänhet.

När en enskild brukare har önskemål om att ta med sig sitt sällskapsdjur till ett vård- och omsorgsboende måste det föregås av att verksamhetsansvarig vidtar åtgärder för att säkerställa att kraven i gällande lagstiftning och föreskrifter uppfylls. Det sker som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Ärendebeskrivning

Torshälla Stads nämnd har möjlighet att yttra sig över motion om sällskapsdjur på äldreboende som lämnats in av Stefan Kristic (L) (KSKF/2016:512). Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen via LEX och i pappersform senast den 8 mars 2017.

Liberalernas syn på äldreomsorgen i Eskilstuna är att den ska utmärkas av självbestämmande och livskvalitet. Äldreomsorgen ska göra det lättare för äldre att utforma sin vardag efter sina önskemål och behov. Ansvarig för motionen lyfter fram att forskningen visar att kontakt med djur och natur fungerar mer direkt och spontant, utan verbal förmedling, och är mindre beroende av inläring, minne och olika hinder. Forskningen visar också att sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket betyder humanare vård och lägre kostnader för både kommun och landsting.

Ansvarig för motionen lyfter fram att Eskilstuna haft och har hundar inom omsorgen och att Liberalerna anser att man kan bygga ut den utvecklingen och se om fler äldre på våra äldreboenden kan få den glädje man får av sällskapsdjur. Liberalerna yrkar därför på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Bakgrund till yttrande

Nämnden har tidigare, i november 2004, yttrat sig över en motion om att låta djur få en större roll inom äldreomsorgen inlämnad av (mp) i juni 2004. Sedan dess har Socialstyrelsen tagit fram publikationen:

Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-8-7>

Av vägledningens sammanfattning framgår att hundar har alltmer börjat användas som en del i behandling, träning eller för social samvaro inom vård- och omsorgsverksamheter. Syftet med den är att ge såväl vårdgivare och verksamhetsansvariga som ansvariga vid de företag som erbjuder hundar till vård- och omsorgsverksamheter en vägledning till de regelverk som finns då hundar används. Om hundar används inom vård och omsorg är det viktigt att arbetet, liksom vid alla insatser inom vård och omsorg, sker utifrån verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Det innebär bl.a. att verksamheterna gör en riskanalys, vidtar förebyggande åtgärder, ser till att det finns etablerade rutiner samt ansvarar för att hunden och dess förare har adekvat utbildning för sin uppgift.

Det är olämpligt att hundar vistas okontrollerat i en vård- eller omsorgsverksamhet, vare sig det sker regelbundet eller tillfälligt.

Vägledningen har tagits fram i samverkan med Arbetsmiljöverket, Folkhälso-myndigheten, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt.

Flera olika regelverk är tillämpliga vid verksamhet med hund, bl.a. när det gäller miljö- och hälsoskydd, patientsäkerhet, arbetsmiljö, djur- och smittskydd. För den verksamhetsansvarige handlar det om att beakta olika aspekter av kvalitet och säkerhet. Det rör sig om säkerhet för såväl den enskilde som för personal och andra personer som kan komma att vistas i eller besöka verksamheten. Det finns även speciella kvalitets- och säkerhetsaspekter för verksamheten utifrån hundens perspektiv, bl.a. när det gäller den plats där hunden vistas.

Yttrande

Motionären yrkar på följande:

- Att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta
- Att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen

Sällskapsdjur i vården kan skapa ökad meningsfullhet i vardagen för våra äldre. I kommunen finns mycket goda erfarenheter av vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsförvaltningens boendeverksamheter. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns i lagstiftning och styrdokument.

När en enskild brukare erbjuds en lägenhet inom vård- och omsorgsboende och framför önskemål om att ta med sitt sällskapsdjur måste verksamhetsansvarig vidta åtgärder för att säkerställa att krav i gällande styrdokument uppfylls. En grundregel är att sällskapsdjuret inte vistas i gemensamt kök, matsal, förråd, tvättstuga, läkemedelsrum, toalett, expedition eller i desinfektionsrum. Sällskapsdjuret bör endast vistas i den äldres bostad samt utomhus. Om sällskapsdjuret smiter ut i gemensamhetsutrymmet eller till annan brukare bör den snarast återföras till sin ägare. Verksamhetsansvarig måste genomföra en riskanalys inför att den äldre flyttar in tillsammans med sitt djur. Goda hygienrutiner måste upprättas för att förebygga smittspridning. Det måste även finnas en plan för vem som ansvarar för skötseln av djuret och vad som ska ske i händelse av sjukdom eller smitta. Brukaren måste själv ha förmågan att sköta om sitt djur eller anlita en person som gör det. Personalen inom vård- och omsorgsboende har inte möjlighet att inom befintlig personalbemanning svara för djurskötsel. Sällskapsdjuret bör även genomgå årlig hälsokontroll med särskild uppmärksamhet på förekomsten av hudåkommor, infektioner och parasiter.

Utifrån gällande regelverk är det inte rimligt att genomföra en allmän intresseundersökning om sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende. När djur vistas i verksamheten så måste det ske under kontrollerade former för att svara upp

mot gällande lagstiftning och regelverk. Individuella prövningar måste ske vid varje tillfälle under ledning av verksamhetsansvarig.

Personal bör inte ha sina egna sällskapsdjur inom verksamheten om inte verksamhetsansvarig beslutat om annat.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare vårdhundteam ses positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att flera äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund som kan bidra till förbättrad livskvalitet.

Vård- och omsorgsverksamheten i kommunen följer det regelverk som finns och planerar verksamheten utifrån enskildas behov och verksamhetens förutsättningar när det gäller djurhållning. Kommunfullmäktige föreslås avslå motionen.

Finansiering

Kostnad för ett vårdhundteam är 576 tkr/år (2016), en utökning kräver utökad ram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Vårdhundteamsverksamhet som följeforskas kan bidra till utökad evidens av effekter för förbättrad hälsa och välbefinnande hos personer inom vård- och omsorgsverksamhet.

TORSHÄLLA STADS FÖRVALTNING

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Vård- och omsorgsnämnden

§ 5

Remiss - Motion Sällskapsdjur på äldreboende (VON/2016:144)

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation

Maria Forsberg (V) reserverar sig mot vård- och omsorgsnämndens beslut och lämnar en skriftlig reservation (Bilaga B).

Sammanfattning

Stefan Krstic (L) har lämnat in en motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Liberalerna yrkar på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Studier visar att djurens betydelse i vården ger ökad livskvalitet för många äldre. Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter som styr verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården. Vårdgivaren måste vara medveten om vilka risker som uppstår när man tillåter djur i vården. Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns för närvarande ett vårdhundteam anställt bestående av en hundförare och två vårdhundar.

Vård- och omsorgsnämnden bedömer inte att det är rimligt att undersöka intresset för sällskapsdjur hos personal och boende inom vård- och omsorgsboende samt undersöka boendeformernas förutsättningar. Vård- och omsorgsnämnden med dess förvaltning har mycket goda erfarenheter av förvaltningens vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsboende. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument.

När en enskild brukare har önskemål om att ta med sig sitt sällskapsdjur till ett vård- och omsorgsboende måste det föregås av att verksamhetsansvarig vidtar

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

åtgärder för att säkerställa att kraven i gällande lagstiftning och föreskrifter uppfylls. Det sker som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare ett vårdhundteam vore positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att fler äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund med vårdhundförare som bidrar till förbättrad livskvalitet.

Ärendebeskrivning

Stefan Krstic (L) har lämnat in en motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen via LEX och i pappersform senast den 8 mars 2017.

Liberalernas syn på äldreomsorgen i Eskilstuna är att den ska utmärkas av självbestämmande och livskvalitet. Äldreomsorgen ska göra det lättare för äldre att utforma sin vardag efter sina önskemål och behov. Ansvarig för motionen lyfter fram att forskningen visar att kontakt med djur och natur fungerar mer direkt och spontant, utan verbal förmedling, och är mindre beroende av inlärning, minne och olika hinder. Forskningen visar också att sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket betyder humanare vård och lägre kostnader för både kommun och landsting.

Ansvarig för motionen lyfter fram att Eskilstuna haft och har hundar inom omsorgen och att Liberalerna anser att man kan bygga ut den utvecklingen och se om fler äldre på våra äldreboenden kan få den glädje man får av sällskapsdjur. Liberalerna yrkar därför på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Bakgrund till yttrandet

Djur i vården kan lindra oro och ångest hos äldre. Studier visar att djurens betydelse i vården ger ökad livskvalitet för många äldre.

Gällande regelverk

Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter som styr verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården, bl a:

Hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och socialtjänstlagen (2001:453) ska all vård och omsorg vara säker och bedrivs med god kvalitet. I patientsäkerhetslagen (2010:659) anges krav på vårdgivaren att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som syftar till att främja hög patientsäkerhet inom

Eskilstuna – den stolta Fristaden

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

hälso- och sjukvården och därmed jämförlig verksamhet. För att förtydliga lagens krav på ett systematiskt kvalitetsarbete finns Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Kraven innebär att verksamheten ska bedöma vilka risker som finns samt ta fram och dokumentera rutiner som förebygger att dessa risker leder till oönskade händelser.

Om ett sällskapsdjur finns inom en vård- eller omsorgsverksamhet inkluderas den i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Arbetsmiljölagen

Syftet med arbetsmiljölagen (1977:1160) är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt uppnå en god arbetsmiljö för alla arbetstagare. Arbetsgivaren är skyldig att vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall i arbetet. Det krävs att arbetsförhållandena anpassas till arbetstagarnas olika förutsättningar, både i ett fysiskt och psykiskt avseende. Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete förtydligar att arbetsgivaren måste planera och ta hänsyn till alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden i sitt arbetsmiljöarbete.

Exempel på fysiska faktorer kan vara om en arbetstagare är allergisk mot pälsdjur och exempel på psykologiska faktorer kan vara om en arbetstagare känner rädsla för sällskapsdjur.

Smittskyddslagen

Med smittskyddslagen (2004:168) regleras i princip alla smittsamma sjukdomar som kan överföras till och mellan människor. Smittskyddslagen kompletteras av smittskyddförordningen (2004:255). Dessutom regleras vissa aspekter på smittskyddet i särskilda föreskrifter som t ex Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2012:2) om smittspårningspliktiga sjukdomar och Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:19) om basal hygien i hälso- och sjukvården mm.

Jordbruksverket har föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien mm för att förhindra spridning av smitta mellan djur och människa. Det sker genom allmänna hygienrutiner samt särskilda hygienregler för anläggningar med besöksverksamhet. Föreskriften innehåller också särskilda krav på hanteringen av ett djur när vissa smittämnen påvisats (MRSA och MRSP).

Djurskyddslagen

Enligt djurskyddslagen (1988:534) ska djur i Sverige behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom.

Miljöbalken

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Det regelverk som utgör grunden för arbetet med hälsoskyddsfrågor är miljöbalken. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anger regler för att förebygga olägenheter för människors hälsa. Den berör bl a hantering av husdjur och lokaler. För att undvika allergi och smittspridning är det viktigt med hygien- och städrutiner, liksom rutiner för ventilation, när t ex hundar ska finnas i lokalen. Miljöbalken gäller parallellt med flera andra lagstiftningar avseende lokaler och verksamheter för såväl hälso- och sjukvården som för socialtjänsten.

Risker som finns i samband med sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende

Vårdgivaren måste vara väl medveten om vilka risker som kan uppstå när man tillåter djur i vården. En utgångspunkt för en trygg och säker vård är att vårdgivaren kan erbjuda en alternativ verksamhet utan sällskapsdjur, för den som av någon anledning inte kan ha direkt eller indirekt kontakt med sällskapsdjur. Nedan presenteras risker som kan uppstå i samband med sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende:

Allergi

De mest frekventa kroniska sjukdomarna är överkänslighet och allergier av olika slag. Den allra vanligaste orsaken till året-runt-allergi är allergi mot hund och katt. Hemma hos t ex en hundägare finns stora mängder av hundens allergener som kan bidra till både allergiska sjukdomar och/eller överkänslighet. De finns på kläder och andra textilier och kan därigenom spridas till andra lokaler. Personer med allergi kan därigenom riskera att ofrivilligt bli utsatta för indirekt hundkontakt. Det är därför viktigt att hålla förekomsten av allergen på en så låg nivå som möjligt i lokalerna. Materialval och rutiner för rengöring, tvätt och städning måste anpassas så att förekomsten av hundallergen minimeras. Det är också viktigt att begränsa vilka utrymmen hunden eller annat sällskapsdjur har tillträde till.

Smitta och smittspridning

Samtidigt som djur kan ha många positiva effekter för en äldre inom vård- och omsorgsboende finns en risk för överföring av mikroorganismer mellan djur och människor i vårdmiljöer som kan leda till sjukdom. Detta är särskilt allvarligt om mikroorganismerna är multiresistenta och har hög sjukdomsframkallande förmåga.

När djur vistas i vårdlokaler finns en risk för smittspridning av olika slag;

- Djuret kan vara bärare av zoonoser (infektion som kan överföras mellan djur och människa genom direktkontakt eller indirekt via t ex livsmedel och miljö)
- Djuret kan bli långvarigt koloniserat och/eller få en infektion av mikroorganismer som i första hand ger upphov till sjukdom hos människor men som genom smittöverföring kan ge upphov till sjukdom hos både djur och människa
- Djuret kan ingå i en smittkedja utan att själv bli koloniserad eller genom att kortvarigt vara bärare av mikroorganismer i t ex päls, nos eller tassar.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Smittvägar i vårdmiljöer är direkt eller indirekt kontaktsmitta, tarm till mun smitta, droppsmitta och vektorburen smitta (smittämnen som sprids mellan arter och individer). Djurens beteende och närheten mellan djuret och den äldre har betydelse för smittspridning. Både den äldre och djuret kan ha riskfaktorer för smittspridning såsom eksem, sår, diarréer och nedsatt immunförsvar.

Fysiska skador

Vårdgivaren/arbetsgivaren har ansvar för att identifiera eventuella risker och vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga olycksfall. Exempel på risk kan vara bitt av hund eller fallolycka orsakade av hunden själv eller av hundens tillbehör som placerats olämpligt. Inte heller hunden ska behöva riskera att drabbas av skada, genom olyckshändelse eller genom aggressivt beteende, från brukare eller personal.

Rädsla för sällskapsdjur

Verksamhetens systematiska kvalitets- och arbetsmiljöarbete inkluderar en bedömning av psykologiska och sociala förhållanden. Att vara rädd för ett sällskapsdjur kan innebära ohälsa. Den verksamhetsansvarige måste därför planera så att den som är rädd inte behöver riskera att komma i oönskad kontakt med djuret. Även om ingen i verksamheten är rädd för sällskapsdjur eller upplever obehag i dagsläget, kan situationen förändras i framtiden.

Smittskydd/vårdhygien, Landstinget Sörmland

I PM "Sällskapsdjur i den kommunala vården – vårdhygieniska aspekter" från Landstinget Sörmland, smittskydd/vårdhygien framgår följande:

Det ställs stora krav på de som ansvarar för verksamheter där djur vistas tillsammans med vårdtagare. Det finns idag mikroorganismer som kan orsaka infektion och smitta mellan människa och djur. MRSA är en typ av antibiotikaresistenta stafylokockbakterie som kan orsaka infektioner hos människor och djur. MRSA sprids mellan människor men också mellan människor och djur. Infektion med eller bärarskap av MRSA räknas som en allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen och är anmälningspliktig. När en person har smittats ska det genomföras en smittspårning för att hitta smittkällan och eventuellt andra som har blivit smittade. Fynd av MRSA är anmälningspliktigt för alla djurslag. Om hundar används inom vård och omsorg är det viktigt att arbetet sker utifrån verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Det innebär att verksamheten gör en riskanalys, vidtar förebyggande åtgärder, ser till att det finns etablerade rutiner samt ansvarar för att hunden och dess förare har adekvat utbildning för sin uppgift. Det är olämpligt att hundar vistas okontrollerat i en vård- eller omsorgsverksamhet, vare sig det är regelbundet eller tillfälligt.

Socialstyrelsens vägledning "Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk"

I Socialstyrelsens vägledning "Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk" framgår vilket regelverk som gäller då hundar används i

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

vården. Vägledningen har tagits fram i samverkan med Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt.

Socialstyrelsen lyfter fram vikten av att alla insatser inom vård och omsorg sker utifrån verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Det innebär bland annat att verksamheterna gör en riskanalys, vidtar förebyggande åtgärder, ser till att det finns etablerade rutiner samt ansvarar för att hunden och dess förare har adekvat utbildning för sin uppgift. Socialstyrelsen menar att det är olämpligt att hundar vistas okontrollerat i en vård- eller omsorgsverksamhet, vare sig det sker regelbundet eller tillfälligt.

Det är nödvändigt att arbete med djur inom vård- och omsorg inte innebär att resurser tas från den löpande verksamheten på ett sådant sätt att det medför en ökad arbetsbörda och stress för de arbetstagare. Det är även viktigt att t ex en hund inte medför att enskilda som inte tar del av hundens insatser får sämre vård eller omsorg.

Det finns enligt Socialstyrelsen ett otillräckligt vetenskapligt underlag för att uttala sig om effekter av vårdhund. För enskilda personer kan det emellertid ha betydelse och göra skillnad att träffa en vårdhund. Socialstyrelsen har gjort en systematisk översikt av effekter och vetenskapligt stöd för insatser med vårdhund för äldre i särskilt boende. Översikten indikerar att det kan finnas positiva effekter med vårdhund avseende psykisk ohälsa, positiva känslor och ensamhet, även om resultaten på gruppnivå inte når tillräcklig statistisk styrka.

I Socialstyrelsens riktlinjer för demensvård finns sällskapsdjur med som en möjlig åtgärd för personer med måttlig till svår demenssjukdom inom särskilt boende. Där anges att sällskapsdjur i boendemiljön kan bidra till minskad oro hos personer med måttlig till svår demenssjukdom och ökad social samvaro med andra inom boendet.

Vårdhundteam inom vård- och omsorgsboende i Eskilstuna

Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns ett vårdhundteam anställt bestående av en hundförare och två vårdhundar. Syftet med vårdhundteamet är att erbjuda boende inom samtliga vård- och omsorgsboenden och korttidsverksamheten olika aktiviteter tillsammans med en vårdhund, samt att boende ska få ta del av de positiva effekter som kontakten med en vårdhund kan ge. Hundföraren arbetar 40 timmar i veckan och har möjlighet att genomföra maximalt fem besök per dag. En förutsättning för att vårdhundteamet ska besöka ett boende är att boendet uppfyller de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument. Brukaren erbjuds besök vid tio tillfällen av vårdhunden. Målet med insatsen är att minska oro och förbättra livskvaliteten. Vårdhundteamet genomför även gruppaktiviteter. Förvaltningens kostnad för vårdhundteamet är 576 tkr/år (2016).

Yttrande

Motionären yrkar på följande:

Eskilstuna – den stolta Fristaden

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

- Att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta
- Att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen

Sällskapsdjur i vården kan skapa en meningsfull vardag för våra äldre. Vård- och omsorgsnämnden med dess förvaltning har mycket goda erfarenheter av förvaltningens vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsboende. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument.

När en enskild brukare erbjuder en lägenhet inom vård- och omsorgsboende och framför önskemål om att ta med sitt sällskapsdjur måste verksamhetsansvarig vidta åtgärder för att säkerställa att krav i gällande styrdokument uppfylls. En grundregel är att sällskapsdjuret inte vistas i gemensamt kök, matsal, förråd, tvättstuga, läkemedelsrum, toalett, expedition eller i desinfektionsrum. Sällskapsdjuret bör endast vistas i den äldres bostad samt utomhus. Om sällskapsdjuret smiter ut i gemensamhetsutrymmet eller till annan brukare bör den snarast återföras till sin ägare. Verksamhetsansvarig måste genomföra en riskanalys inför att den äldre flyttar in tillsammans med sitt djur. Goda hygienrutiner måste upprättas för att förebygga smittspridning. Det måste även finnas en plan för vem som ansvarar för skötseln av djuret och vad som ska ske i händelse av sjukdom eller smitta. Brukaren måste själv ha förmågan att sköta om sitt djur eller anlita en person som gör det. Personalen inom vård- och omsorgsboende har inte möjlighet att inom befintlig personalbemanning svara för djurskötsel. Sällskapsdjuret bör även genomgå årlig hälsokontroll med särskild uppmärksamhet på förekomsten av hudåkommor, infektioner och parasiter.

Utifrån gällande regelverk är det inte rimligt att genomföra en allmän intresseundersökning om sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende. När djur vistas i verksamheten så måste det ske under kontrollerade former för att svara upp mot gällande lagstiftning och regelverk. Individuella provningar måste ske vid varje tillfälle under ledning av verksamhetsansvarig.

Personal bör inte ha sina egna sällskapsdjur inom verksamheten om inte verksamhetsansvarig beslutat om annat.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare ett vårdhundteam vore positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att flera äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund som bidrar till förbättrad livskvalitet.

Yrkanden

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Maria Forsberg (V) yrkar bifall till motionen och avslag till förvaltningens framställan.

Tobias Gustafsson (SD), Christina Andersson (C), Majo Kuusikoski (S) och Mikael Edlund (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels Maria Forsbergs (V) förslag om bifall till motionen och avslag till förvaltningens framställan samt Tobias Gustafssons (SD) med fleras förslag om bifall till förvaltningens förslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att vård- och omsorgsnämnden beslutat i enlighet med Tobias Gustafssons (SD) med fleras yrkande, det vill säga att bifalla förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Vård- och
omsorgsnämnden

Yttrande angående motion - Sällskapsdjur på äldreboende - inlämnad av Liberalerna

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Stefan Krstic (L) har lämnat in en motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Liberalerna yrkar på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Studier visar att djurens betydelse i vården ger ökad livkvalitet för många äldre. Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter som styr verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården. Vårdgivaren måste vara medveten om vilka risker som uppstår när man tillåter djur i vården. Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns för närvarande ett vårdhundteam anställt bestående av en hundförare och två vårdhundar.

Vård- och omsorgsnämnden bedömer inte att det är rimligt att undersöka intresset för sällskapsdjur hos personal och boende inom vård- och omsorgsboende samt undersöka boendeformernas förutsättningar. Vård- och omsorgsnämnden med dess förvaltning har mycket goda erfarenheter av förvaltningens vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsboende. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument.

När en enskild brukare har önskemål om att ta med sig sitt sällskapsdjur till ett vård- och omsorgsboende måste det föregås av att verksamhetsansvarig vidtar åtgärder för att säkerställa att kraven i gällande lagstiftning och föreskrifter uppfylls. Det sker som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare ett vårdhundteam vore positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att fler äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund med vårdhundförare som bidrar till förbättrad livskvalitet.

Ärendebeskrivning

Stefan Krstic (L) har lämnat in en motion om sällskapsdjur på äldreboende i Eskilstuna. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla Stads nämnd för yttrande (KSKF/2016:512). Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen via LEX och i pappersform senast den 8 mars 2017.

Liberalernas syn på äldreomsorgen i Eskilstuna är att den ska utmärkas av självbestämmande och livskvalitet. Äldreomsorgen ska göra det lättare för äldre att utforma sin vardag efter sina önskemål och behov. Ansvarig för motionen lyfter fram att forskningen visar att kontakt med djur och natur fungerar mer direkt och spontant, utan verbal förmedling, och är mindre beroende av inlärning, minne och olika hinder. Forskningen visar också att sällskapsdjur minskar behoven av mediciner, vilket betyder humanare vård och lägre kostnader för både kommun och landsting.

Ansvarig för motionen lyfter fram att Eskilstuna haft och har hundar inom omsorgen och att Liberalerna anser att man kan bygga ut den utvecklingen och se om fler äldre på våra äldreboenden kan få den glädje man får av sällskapsdjur. Liberalerna yrkar därför på att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta. Liberalerna yrkar även på att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Bakgrund till yttrandet

Djur i vården kan lindra oro och ångest hos äldre. Studier visar att djurens betydelse i vården ger ökad livskvalitet för många äldre.

Gällande regelverk

Det finns en mängd lagstiftning och föreskrifter som styr verksamhetens möjlighet att inkludera sällskapsdjur i vården, bl a:

Hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och socialtjänstlagen (2001:453) ska all vård och omsorg vara säker och bedrivs med god kvalitet. I patientsäkerhetslagen (2010:659) anges krav på vårdgivaren att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården och därmed jämförlig verksamhet. För att förtydliga lagens krav på ett systematiskt kvalitetsarbete finns Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Kraven innebär att verksamheten ska bedöma vilka risker som finns samt ta fram

och dokumentera rutiner som förebygger att dessa risker leder till oönskade händelser.

Om ett sällskapsdjur finns inom en vård- eller omsorgsverksamhet inkluderas den i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Arbetsmiljölagen

Syftet med arbetsmiljölagen (1977:1160) är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt uppnå en god arbetsmiljö för alla arbetstagare. Arbetsgivaren är skyldig att vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall i arbetet. Det krävs att arbetsförhållandena anpassas till arbetstagarnas olika förutsättningar, både i ett fysiskt och psykiskt avseende. Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete förtydligar att arbetsgivaren måste planera och ta hänsyn till alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden i sitt arbetsmiljöarbete.

Exempel på fysiska faktorer kan vara om en arbetstagare är allergisk mot pälsdjur och exempel på psykologiska faktorer kan vara om en arbetstagare känner rädsla för sällskapsdjur.

Smittskyddslagen

Med smittskyddslagen (2004:168) regleras i princip alla smittsamma sjukdomar som kan överföras till och mellan människor. Smittskyddslagen kompletteras av smittskyddförordningen (2004:255). Dessutom regleras vissa aspekter på smittskyddet i särskilda föreskrifter som t ex Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2012:2) om smittspårningspliktiga sjukdomar och Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:19) om basal hygien i hälso- och sjukvården mm.

Jordbruksverket har föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien mm för att förhindra spridning av smitta mellan djur och människa. Det sker genom allmänna hygienrutiner samt särskilda hygienregler för anläggningar med besöksverksamhet. Föreskriften innehåller också särskilda krav på hanteringen av ett djur när vissa smittämnen påvisats (MRSA och MRSP).

Djurskyddslagen

Enligt djurskyddslagen (1988:534) ska djur i Sverige behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom.

Miljöbalken

Det regelverk som utgör grunden för arbetet med hälsoskyddsfrågor är miljöbalken. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anger regler för att förebygga olägenheter för människors hälsa. Den berör bl a hantering av husdjur och lokaler. För att undvika allergi och smittspridning är det viktigt med hygien- och städrutiner, liksom rutiner för ventilation, när t ex hundar ska finnas i lokalen. Miljöbalken gäller parallellt med flera andra lagstiftningar avseende lokaler och verksamheter för såväl hälso- och sjukvården som för socialtjänsten.

Risker som finns i samband med sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende

Vårdgivaren måste vara väl medveten om vilka risker som kan uppstå när man tillåter djur i vården. En utgångspunkt för en trygg och säker vård är att vårdgivaren kan erbjuda en alternativ verksamhet utan sällskapsdjur, för den som av någon anledning inte kan ha direkt eller indirekt kontakt med sällskapsdjur. Nedan presenteras risker som kan uppstå i samband med sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende:

Allergi

De mest frekventa kroniska sjukdomarna är överkänslighet och allergier av olika slag. Den allra vanligaste orsaken till året-runt-allergi är allergi mot hund och katt. Hemma hos t ex en hundägare finns stora mängder av hundens allergener som kan bidra till både allergiska sjukdomar och/eller överkänslighet. De finns på kläder och andra textilier och kan därigenom spridas till andra lokaler. Personer med allergi kan därigenom riskera att ofrivilligt bli utsatta för indirekt hundkontakt. Det är därför viktigt att hålla förekomsten av allergen på en så låg nivå som möjligt i lokalerna. Materialval och rutiner för rengöring, tvätt och städning måste anpassas så att förekomsten av hundallergen minimeras. Det är också viktigt att begränsa vilka utrymmen hunden eller annat sällskapsdjur har tillträde till.

Smitta och smittspridning

Samtidigt som djur kan ha många positiva effekter för en äldre inom vård- och omsorgsboende finns en risk för överföring av mikroorganismer mellan djur och människor i vårdmiljöer som kan leda till sjukdom. Detta är särskilt allvarligt om mikroorganismerna är multiresistenta och har hög sjukdomsframkallande förmåga.

När djur vistas i vårdlokaler finns en risk för smittspridning av olika slag:

- Djuret kan vara bärare av zoonoser (infektion som kan överföras mellan djur och människa genom direktkontakt eller indirekt via t ex livsmedel och miljö)
- Djuret kan bli långvarigt koloniserat och/eller få en infektion av mikroorganismer som i första hand ger upphov till sjukdom hos människor men som genom smittöverföring kan ge upphov till sjukdom hos både djur och människa
- Djuret kan ingå i en smittkedja utan att själv bli koloniserad eller genom att kortvarigt vara bärare av mikroorganismer i t ex päls, nos eller tassar.

Smittvägar i vårdmiljöer är direkt eller indirekt kontaktsmitta, tarm till mun smitta, droppsmitta och vektorburen smitta (smittämnen som sprids mellan arter och individer). Djurens beteende och närheten mellan djuret och den äldre har betydelse för smittspridning. Både den äldre och djuret kan ha riskfaktorer för smittspridning såsom eksem, sår, diarréer och nedsatt immunförsvar.

Fysiska skador

Vårdgivaren/arbetsgivaren har ansvar för att identifiera eventuella risker och vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga olycksfall. Exempel på risk kan vara bett av

hund eller fallolycka orsakade av hunden själv eller av hundens tillbehör som placerats olämpligt. Inte heller hunden ska behöva riskera att drabbas av skada, genom olyckshändelse eller genom aggressivt beteende, från brukare eller personal.

Rädsla för sällskapsdjur

Verksamhetens systematiska kvalitets- och arbetsmiljöarbete inkluderar en bedömning av psykologiska och sociala förhållanden. Att vara rädd för ett sällskapsdjur kan innebära ohälsa. Den verksamhetsansvarige måste därför planera så att den som är rädd inte behöver riskera att komma i oönskad kontakt med djuret. Även om ingen i verksamheten är rädd för sällskapsdjur eller upplever obehag i dagsläget, kan situationen förändras i framtiden.

Smittskydd/vårdhygien, Landstinget Sörmland

I PM ”Sällskapsdjur i den kommunala vården – vårdhygieniska aspekter” från Landstinget Sörmland, smittskydd/vårdhygien framgår följande:

Det ställs stora krav på de som ansvarar för verksamheter där djur vistas tillsammans med vårdtagare. Det finns idag mikroorganismer som kan orsaka infektion och smitta mellan människa och djur. MRSA är en typ av antibiotikaresistent stafylokockbakterie som kan orsaka infektioner hos människor och djur. MRSA sprids mellan människor men också mellan människor och djur. Infektion med eller bärarskap av MRSA räknas som en allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen och är anmälningspliktig. När en person har smittats ska det genomföras en smittspårning för att hitta smittkällan och eventuellt andra som har blivit smittade. Fynd av MRSA är anmälningspliktigt för alla djurslag. Om hundar används inom vård och omsorg är det viktigt att arbetet sker utifrån verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Det innebär att verksamheten gör en riskanalys, vidtar förebyggande åtgärder, ser till att det finns etablerade rutiner samt ansvarar för att hunden och dess förare har adekvat utbildning för sin uppgift. Det är olämpligt att hundar vistas okontrollerat i en vård- eller omsorgsverksamhet, vare sig det är regelbundet eller tillfälligt.

Socialstyrelsens vägledning ”Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk”

I Socialstyrelsens vägledning ”Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk” framgår vilket regelverk som gäller då hundar används i vården. Vägledningen har tagits fram i samverkan med Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt.

Socialstyrelsen lyfter fram vikten av att alla insatser inom vård och omsorg sker utifrån verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Det innebär bland annat att verksamheterna gör en riskanalys, vidtar förebyggande åtgärder, ser till att det finns etablerade rutiner samt ansvarar för att hunden och dess förare har adekvat utbildning för sin uppgift. Socialstyrelsen menar att det är olämpligt att hundar vistas okontrollerat i en vård- eller omsorgsverksamhet, vare sig det sker regelbundet eller tillfälligt.

Det är nödvändigt att arbete med djur inom vård- och omsorg inte innebär att resurser tas från den löpande verksamheten på ett sådant sätt att det medför en ökad arbetsbörda och stress för de arbetstagare. Det är även viktigt att t ex en hund inte medför att enskilda som inte tar del av hundens insatser får sämre vård eller omsorg.

Det finns enligt Socialstyrelsen ett otillräckligt vetenskapligt underlag för att uttala sig om effekter av vårdhund. För enskilda personer kan det emellertid ha betydelse och göra skillnad att träffa en vårdhund. Socialstyrelsen har gjort en systematisk översikt av effekter och vetenskapligt stöd för insatser med vårdhund för äldre i särskilt boende. Översikten indikerar att det kan finnas positiva effekter med vårdhund avseende psykisk ohälsa, positiva känslor och ensamhet, även om resultatet på gruppnivå inte når tillräcklig statistisk styrka.

I Socialstyrelsens riktlinjer för demensvård finns sällskapsdjur med som en möjlig åtgärd för personer med måttlig till svår demenssjukdom inom särskilt boende. Där anges att sällskapsdjur i boendemiljön kan bidra till minskad oro hos personer med måttlig till svår demenssjukdom och ökad social samvaro med andra inom boendet.

Vårdhundteam inom vård- och omsorgsboende i Eskilstuna

Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns ett vårdhundteam anställt bestående av en hundförare och två vårdhundar. Syftet med vårdhundteamet är att erbjuda boende inom samtliga vård- och omsorgsboenden och korttidsverksamheten olika aktiviteter tillsammans med en vårdhund, samt att boende ska få ta del av de positiva effekter som kontakten med en vårdhund kan ge. Hundföraren arbetar 40 timmar i veckan och har möjlighet att genomföra maximalt fem besök per dag. En förutsättning för att vårdhundteamet ska besöka ett boende är att boendet uppfyller de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument. Brukaren erbjuds besök vid tio tillfällen av vårdhunden. Målet med insatsen är att minska oro och förbättra livskvaliteten. Vårdhundteamet genomför även gruppaktiviteter. Förvaltningens kostnad för vårdhundteamet är 576 tkr/år (2016).

Yttrande

Motionären yrkar på följande:

- Att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtliga berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta
- Att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen

Sällskapsdjur i vården kan skapa en meningsfull vardag för våra äldre. Vård- och omsorgsnämnden med dess förvaltning har mycket goda erfarenheter av förvaltningens vårdhundteam som arbetar inom vård- och omsorgsboende. Verksamheten sker dock under strikta förhållanden och svarar upp mot de krav som finns formulerade i förvaltningens styrdokument.

När en enskild brukare erbjuder en lägenhet inom vård- och omsorgsboende och framför önskemål om att ta med sitt sällskapsdjur måste verksamhetsansvarig vidta åtgärder för att säkerställa att krav i gällande styrdokument uppfylls. En grundregel är att sällskapsdjuret inte vistas i gemensamt kök, matsal, förråd, tvättstuga, läkemedelsrum, toalett, expedition eller i desinfektionsrum. Sällskapsdjuret bör endast vistas i den äldres bostad samt utomhus. Om sällskapsdjuret smiter ut i gemensamhetsutrymmet eller till annan brukare bör den snarast återföras till sin ägare. Verksamhetsansvarig måste genomföra en riskanalys inför att den äldre flyttar in tillsammans med sitt djur. Goda hygienrutiner måste upprättas för att förebygga smittspridning. Det måste även finnas en plan för vem som ansvarar för skötseln av djuret och vad som ska ske i händelse av sjukdom eller smitta. Brukaren måste själv ha förmågan att sköta om sitt djur eller anlita en person som gör det. Personalen inom vård- och omsorgsboende har inte möjlighet att inom befintlig personalbemanning svara för djurskötsel. Sällskapsdjuret bör även genomgå årlig hälsokontroll med särskild uppmärksamhet på förekomsten av hudåkommor, infektioner och parasiter.

Utifrån gällande regelverk är det inte rimligt att genomföra en allmän intresseundersökning om sällskapsdjur inom vård- och omsorgsboende. När djur vistas i verksamheten så måste det ske under kontrollerade former för att svara upp mot gällande lagstiftning och regelverk. Individuella provningar måste ske vid varje tillfälle under ledning av verksamhetsansvarig.

Personal bör inte ha sina egna sällskapsdjur inom verksamheten om inte verksamhetsansvarig beslutat om annat.

Möjligheten att förstärka verksamheten med ytterligare ett vårdhundteam vore positivt under förutsättning att verksamheten tillförs finansiering. En förstärkning innebär att flera äldre får möjlighet att möta en utbildad vårdhund som bidrar till förbättrad livskvalitet.

Sara Schelin
Förvaltningschef

Johan Lindström
Biträdande förvaltningschef

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

§ 232 Motion - Sällskapsdjur på äldreboende (KSKF/2016:512)

Beslut

Motionen remitteras till kommunstyrelsen för beredning.

Ärendebeskrivning

Stefan Krstic (L) har den 27 september 2016 lämnat in en motion – Sällskapsdjur på äldreboende.

Motionären yrkar på följande:

- Att undersöka intresset för sällskapsdjur hos samtlig berörd personal och boende inom Eskilstunas äldreomsorg samt vilka fysiska möjligheter som finns på de olika boendena att införa detta.
- Att om förutsättningar och önskemål finns genomföra intentionen i motionen.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen, för åtgärd

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------